

20. 8. 2012

ID: 84702

Konkurs a odstoupení od smlouvy

Ustanovení § 57 exekučního řádu nebrání úspěšnému uplatnění požadavku na vrácení plnění, které pozdější úpadce poskytl žalovanému na základě kupní smlouvy, od níž žalobce později odstoupil podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 2136/2010, ze dne 31.5.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobce Mgr. F. Š., jako správce konkursní podstaty úpadce P. milk a. s., proti žalované F., spol. s r. o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. T.U., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení částky 239.661,40 Kč s příslušenstvím, vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 49 Cm 156/2007, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 7. října 2009, č. j. 6 Cmo 241/2009-92, tak, že dovolání se zamítá.

Z odůvodnění:

Vrchní soud v Praze v záhlaví označeným rozsudkem potvrdil k odvolání žalované rozsudek ze dne 5. května 2009, č. j. 49 Cm 156/2007-67, jímž Městský soud v Praze uložil žalované (F. spol. s r. o.) zaplatit žalobci (správci konkursní podstaty úpadce P. milk a. s.) částku 239.661,40 Kč s 9,75% úrokem z prodlení od 8. srpna 2007 do zaplacení.

Odvolací soud vyšel (ve shodě se soudem prvního stupně) při posuzování důvodnosti žalobou uplatněného nároku zejména z toho, že:

- 1) Žalovaná (jako prodávající) uzavřela s pozdějším úpadcem (jako kupujícím) dne 9. února 2005 kupní smlouvu (dále též jen „kupní smlouva“), podle níž se zavázala dodat kupujícímu ve smlouvě specifikované zařízení (dále jen „zařízení“) za kupní cenu 370.650,- Kč (bez daně z přidané hodnoty). Přepravu zařízení do „závodu“ kupujícího a jeho instalaci měla zajistit prodávající.
- 2) Žalovaná nedodala zařízení pozdějšímu úpadci na dohodnutou adresu.
- 3) Usnesením Okresního soudu v Klatovech ze dne 24. května 2006, č. j. 15 Nc 3630/2006-15, ve spojení s usnesením Městského soudu v Praze ze dne 25. dubna 2007, č. j. 30 Co 59/2007-17, nařídil soud exekuci na majetek pozdějšího úpadce k uspokojení pohledávky z nezaplacené kupní ceny, a to podle rozhodčího nálezu ze dne 16. března 2006 vydaného Rozhodčím soudem při Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky. V nařízené exekuci byla vymožena částka 239.661,40 Kč.
- 4) Usnesením ze dne 22. prosince 2006, č. j. 27 K 44/2006-40, prohlásil Krajský soud v Plzni konkurs na majetek úpadce a správcem jeho konkursní podstaty ustavil žalobce.
- 5) Dopisem ze dne 6. srpna 2007 žalobce odstoupil od kupní smlouvy s odkazem na ustanovení § 14 odst. 4 zákona č. [328/1991](#) Sb., o konkursu a vyrovnání (dále jen „ZKV“) a požádal žalovanou o vrácení již zaplacené části kupní ceny ve výši 239.661,40 Kč.

Na tomto základě odvolací soud přitakal soudu prvního stupně v závěru, podle kterého měl žalobce právo odstoupit od kupní smlouvy podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV a požadovat vrácení zaplacené části kupní ceny, neboť kupní smlouvu ke dni prohlášení konkursu na majetek úpadce nesplnil prodávající zcela (tím, že předmět plnění nedodal) a kupující zčásti (tím, že zaplatil jen část kupní ceny).

Opodstatněnou neshledal odvolací soud ani námitku žalované, podle níž nelze ve smyslu ustanovení § 57 zákona č. [120/2001](#) Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád), požadovat vrácení plnění vymoženého v exekučním řízení. Potud zdůraznil, že prohlášením konkursu na majetek úpadce došlo „ke změně právních poměrů týkajících se účastníků a bylo proto namístě aplikovat ustanovení § 14 ZKV“.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále též jen „o. s. ř.“), namítajíc, že je dán dovolací důvod uvedený v § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř., tedy, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci a požadujíc, aby Nejvyšší soud zrušil rozhodnutí soudů obou stupňů a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dovolatelka především nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, podle kterého žalobce mohl odstoupit od kupní smlouvy podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV. Tím, že dovolatelka zařízení v souladu s kupní smlouvou u výrobce objednala, uhradila jeho cenu a následně též připravila pozdějšímu úpadci k převzetí, splnila zcela své povinnosti z kupní smlouvy. Kupní smlouva tak podle přesvědčení dovolatelky nebyla splněna pouze jednou stranou (pozdějším úpadcem) a předpoklady pro použití ustanovení § 14 odst. 4 ZKV tudíž dány nejsou.

Nesprávným shledává dovolatelka právní posouzení věci odvolacím soudem rovněž co do výkladu ustanovení § 57 exekučního řádu. Z něj podle dovolatelky plyne, že vymohl-li exekutor před zahájením konkursního řízení vedeného na majetek úpadce na povinném (pozdějším úpadci) část plnění podle vykonatelného rozhodčího nálezu, nemůže se později povinný domáhat jeho vrácení, a to ani v případě odstoupení od kupní smlouvy.

Žalobce ve vyjádření navrhuje dovolání odmítnout, majíc skutkové i právní závěry napadeného rozhodnutí za správné.

Dovolání proti potvrzujícímu výroku rozsudku odvolacího soudu ve věci samé může být přípustné jen podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř., tedy tak, že dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Z hlediska výhrad, jimiž dovolatelka zpochybňuje správnost právního posouzení věci soudy nižších stupňů co do závěru, podle kterého byl žalobce od kupní smlouvy - v situaci, kdy smlouva nebyla ke dni prohlášení konkursu na majetek úpadce zcela splněna žádným z jejích účastníků - oprávněn odstoupit podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV, Nejvyšší soud napadené rozhodnutí zásadně právně významným neshledává.

Výklad ustanovení § 14 odst. 4 ZKV podal Nejvyšší soud již v rozsudku ze dne 6. prosince 2007, sp. zn. 29 Odo 1170/2006, uveřejněném pod číslem 42/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (který je - stejně jako další rozhodnutí Nejvyššího soudu zmíněná níže - veřejnosti dostupný i na webových stránkách Nejvyššího soudu). V něm formuloval a odůvodnil závěr (odkazuje přitom též na důvody rozsudku ze dne 22. listopadu 2007, sp. zn. 29 Odo 257/2006), podle něhož možnost odstoupit od vzájemně podmíněné smlouvy mají účastníci této smlouvy jen za předpokladu, že ke dni prohlášení konkursu na majetek účastníka takovou smlouvu dosud vůbec nebo zčásti nesplnily obě smluvní strany, s tím, že úprava obsažená v ustanovení § 14 odst. 4 ZKV nejen přiznává za trvání konkursu (nové) právo odstoupit za daných podmínek od smlouvy, nýbrž současně nahrazuje ta ustanovení hmotného práva, jež smluvním stranám dovolovala odstoupit od takové smlouvy pro její neplnění v době před prohlášením konkursu.

K těmto závěrům se Nejvyšší soud přihlásil také v rozsudku ze dne 30. července 2009, sp. zn. 29 Cdo 1028/2007, uveřejněném pod číslem 105/2010 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „R

105/2010“), v rozsudku ze dne 29. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 2506/2007, v usnesení ze dne 12. prosince 2007, sp. zn. 29 Cdo 2759/2007 nebo v usnesení ze dne 21. května 2010, sp. zn. 29 Cdo 3578/2008; napadené rozhodnutí je s těmito závěry v souladu.

Přípustnost dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. není způsobilá založit ani námitka, podle níž dovolatelka tím, že zařízení připravila pozdějšímu úpadci k převzetí, splnila zcela své povinnosti z kupní smlouvy. Je tomu tak již proto, že v této souvislosti dovolatelka žádnou otázku zásadního právního významu neformuluje. Současně nelze přehlédnout, že nebylo-li na kupujícího převedeno vlastnického právo k předmětnému zařízení (což dovolatelka v řízení ani netvrdila), jsou úvahy o tom, že prodávající zcela splnil kupní smlouvu, bezpředmětné; k tomu srov. ustanovení § 409 odst. 1 zákona č. [513/1991](#) Sb., obchodního zákoníku (dále jen „obch. zák.“), jakož i důvody R 105/2010.

Zásadní právní význam napadeného rozhodnutí však Nejvyšší soud přisuzuje - a potud má dovolání ve smyslu ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. za přípustné - výkladu ustanovení § 57 exekučního řádu a řešení otázky, zda se účastník smlouvy, jež zanikla v důsledku odstoupení podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV, může s úspěchem domoci vrácení plnění, které na něm bylo vymoženo v exekuci dříve, než nastaly účinky odstoupení. Potud jde o otázku dovolacím soudem dosud nezodpovězenou.

Závěr, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam, přitom Nejvyšší soud přijal s vědomím faktu, že Ústavní soud nálezem pléna ze dne 21. února 2012, sp. zn. Pl. ÚS 29/11, zrušil ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. až uplynutím 31. prosince 2012 a s přihlédnutím k tomu, že v době podání dovolání měl dovolatel právo legitimně očekávat, že splnění podmínek formulovaných ustanovením § 237 odst. 1 písm. c), odst. 3 o. s. ř. povede k věcnému přezkumu jím podaného dovolání (srov. též nálezy Ústavního soudu ze dne 6. března 2012, sp. zn. IV. ÚS 1572/11).

Vady řízení, k nimž Nejvyšší soud u přípustného dovolání přihlíží z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), se ze spisu nepodávají, Nejvyšší soud se proto - v hranicích právních otázek vymezených dovoláním - zabýval správností právního posouzení věci odvolacím soudem.

Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Skutkový stav věci, jak byl zjištěn soudy nižších stupňů, dovoláním nebyl (a se zřetelem ke způsobu, jímž byla založena přípustnost dovolání, ani nemohl být) zpochybněn a Nejvyšší soud z něj při dalších úvahách vychází.

Podle ustanovení § 57 exekučního řádu uvedení v předešlý stav je v exekučním řízení vyloučeno.

Respektování zásady vyjádřené v citovaném ustanovení, podle níž je stav vzniklý provedením exekuce v samotném exekučním řízení nezvratný, k závěrům předestíraným dovolatelkou nevede. Přiznává-li úprava obsažená v ustanovení § 14 odst. 4 ZKV stranám smlouvy o vzájemném plnění v důsledku prohlášení konkursu na majetek jedné z nich nové právo od smlouvy odstoupit, musí se takto založené právo v poměrech účastníků smlouvy prosadit bez zřetele k tomu, zda již případně některý z nich svou povinnost ze smlouvy (ať již dobrovolně nebo nuceně v rámci soudního výkonu rozhodnutí, popř. exekuce) v době před prohlášením konkursu zčásti splnil. Rovněž v těchto případech proto smlouva o vzájemném plnění v důsledku odstoupení zaniká (k účinkům odstoupení v obchodních závazkových vztazích, mezi něž patří i vztah založený kupní smlouvou uzavřenou mezi pozdějším úpadcem a žalovanou, srov. ustanovení § 349 odst. 1 a § 351 obch. zák.) a strana, které bylo před odstoupením od smlouvy poskytnuto druhou stranou částečné plnění, je povinna toto

plnění vrátit.

Závěr odvolacího soudu, podle něhož ustanovení § 57 exekučního řádu nebrání úspěšnému uplatnění požadavku na vrácení plnění, které pozdější úpadce poskytl žalované na základě kupní smlouvy, od níž žalobce později odstoupil podle ustanovení § 14 odst. 4 ZKV, je tudíž správný.

V rozsahu, ve kterém bylo dovolání shledáno přípustným, se dovolatelce nepodařilo zpochybnit správnost právního posouzení věci odvolacím soudem; Nejvyšší soud proto dovolání zamítl podle ustanovení § 243b odst. 2 části věty před středníkem o. s. ř.

Výrok o náhradě nákladů dovolacího řízení se opírá o ustanovení § 243b odst. 5, § 224 odst. 1 a § 142 odst. 1 o. s. ř., když dovolání žalované bylo zamítnuto a žalobci podle obsahu spisu v dovolacím řízení náklady nevznikly.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výdělku \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)
- [Bolestné](#)